Published December 29, 2023

Klapalekiana, **59**: 359–370, 2023
ISSN 1210-6100

K pětašedesátinám Ing. Jiřího Janáka, předního specialisty na drabčíky a slepé střevlíky

Ing. Jiří Janák, eminent specialist in Staphylinidae and blind Carabidae, is sixty five years old

První vzpomínka Romana na Jirku: píše se rok 1977; s relativně těžkými batohy s výbavou na třítýdenní exkurzi přecházíme pěšky na východním Slovensku pohoří Vihorlat ze Zemplínských Hámrů do Remetských Hámrů, abychom hned příští den mohli začít v lesích okolo sbírat. Je večer, ve stráni nad vesnicí jsme si uvařili v ešusu polévku a bez stavění stanu zalézáme do spacáku. Po celodenním sbírání a večerním dlouhém přesunu ležím a užívám si chvíle odpočinku. Vedle ležící Jirka ale neodpočívá, vytahuje malý sešitek s ručně vypsanými francouzskými slovíčky, a dokud se úplně nesetmí, učí se jazyk, který bude jako zásadní pro studium svých skupin do budoucna potřebovat. Je to zajímavá ilustrace jeho cílevědomého a neúnavného přístupu, který u Jirky nejen já obdivuji.

Jiří Janák se narodil 2. června 1958. Po maturitě na gymnáziu v Teplicích studoval na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze a po úspěšném absolvování nastoupil do Severočeských konzerváren a drožďáren v Ústí nad Labem, odkud v roce 2008 přešel do firmy KB Likér / Drinks Union v Ústí nad Labem, která byla později převzata nadnárodní společností a přejmenována po ní na Heineken Česká republika. Zde působil až do svého odchodu do důchodu v roce 2022, naposledy na pozici Safety & TPM Coordinator.

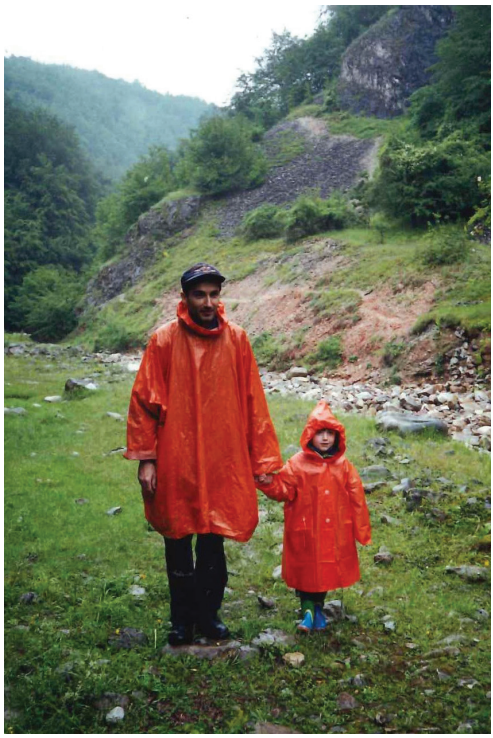
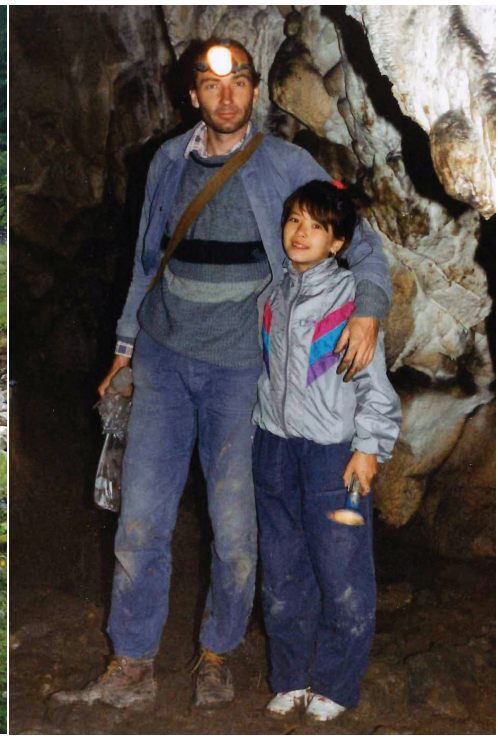
Jirkova specializace v entomologii vykazuje prvky velmi pečlivého plánování, „tvrdohlavého" dodržování naplánované strategie, to vše pak podložené neúnavnou prací. Jako skoro všichni z naší generace začal nejprve sbírat střevlíky (Carabidae), ale brzy se přeorientoval na velkou a složitou čeleď drabčíkovitých (Staphylinidae) a ze střevlíků si ponechal jen malou skupinu. Nejprve se zajímal o faunistické zpracování zajímavých lokalit Českého středohoří, zejména v okolí jeho bydliště ve Rtyni nad Bílinou a přilehlém údolí řeky Bíliny, ale brzy začal za brouky vyjíždět na mnohem delší a organizačně daleko náročnější exkurze. Vzhledem k politickému režimu, který na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let v tehdejším Československu panoval, se jeho pozornost logicky obrátila na země karpatského oblouku, tedy na Slovensko a Rumunsko, kam se mohl vypravit, aniž by musel poníženě žádat o výjezdní povolení. V roce 1980 se mu podařilo realizovat velkou okružní sběratelskou exkurzi napříč Balkánským poloostrovem, kdy navštívil převážnou část zemí tehdejší Jugoslávie a Bulharsko. V této době se intenzivně věnoval především tribu Xantholinini. Souběžně s drabčíky se ale také zajímal o slepé a poloslepé střevlíčky z tribu Trechini, takže postupně sám nebo spolu s mnohými kolegy (Gejza Dunay, Vladimír Zieris), a zejména s Pavlem Moravcem, absolvoval desítky exkurzí do většiny slovenských a rumunských pohoří a do několika set tamějších jeskynních systémů. Pamatuji si ho (Roman Borovec) z té doby, když jsme se potkávali v Universitní knihovně v Praze, kam jsem si chodíval půjčovat literaturu s popisy a Jirka si kromě nich půjčoval i speleologickou literaturu, aby si zmapoval jeskyně; zjišťoval, jak je najít, jak se k nim dostat, sháněl i jejich plánky, a to celé v rumunštině a v lepším případě ve francouzštině... Po roce 1990 se jeho zájem soustředil na velmi bohatou speleofaunu zemí bývalé Jugoslávie, souběžně však pokračoval v průzkumu rumunských jeskyní a také se mu podařilo realizovat dávný sen celé naší entomologické generace, a to exkurzi do hor a jeskyní Podkarpatské Rusi, dnes ukrajinské Zakarpatské oblasti. Jezdil spolu s výše jmenovanými kolegy, k nimž časem přibyli Roman Mlejnek, Miloš Jaroš a Pavel Vonička, a později i jeho manželka Jana. Některé z jeho výprav byly dokonce dost nebezpečné, když se v jeskyních pohyboval zcela sám a bez spojení s vnějším světem. Snad nejvýmluvněji o tom hovoří jeho samostatná cesta do rozsáhlé jeskyně Vjetrenica v jižní Hercegovině, za broučkem *Hadesia vasiceki* (Leiodidae). Ve večerních hodinách se protáhl (tedy doslova „převtělil") mezi zamčenou mříží a stěnou skály ve vchodu do jeskyně, sám pak v noci urazil několik kilometrů k prvému jeskynnímu jezeru, kde nasbíral několik kusů tohoto endemického druhu, a pak se stejnou cestou vrátil. Podobně náročný byl i Jirkův sólový sestup na dno propasti na chorvatském ostrově Brač, kde se mu podařilo sbírat střevlíčka *Duvalius lucidus*, a který později popisoval jako cestu sice namáhavou a riskantní (byl tam sám!), ale odůvodnitelnou tím, že se jedná o endemický druh, který žije jen v této propasti. Také v předvečer jugoslávské války bylo Jirkovi, a také nám ostatním, při výpravách v letech 1990 a 1991 několikrát dosti „horko", když nás při hledání jeskyně poblíž Splitu zatkla místní policie a po mnohahodinovém důkladném výslechu a rozebrání věcí do „posledního šroubku" nás nakonec propustila. A při hledání jeskyně na Fatničko polji v Hercegovině nás pro změnu „zatkli" ozbrojenci z místní domobrany a nám dalo velkou práci vysvětlit jim, že nejsme srbští agenti, ale speleologové z Československa. Poměrně zajímavý je také dávný zážitek z jedné jeskyně poblíž rumunské Oradey, kde Jirkovi v temné části jeskyně, tedy v absolutní tmě, přestala fungovat baterka a jemu se po značném úsilí podařilo po paměti a ručkováním po stěně dojít až do osvětlené části jeskyně poblíž vchodu.

Po této zkušenosti jsme se bez náhradního světelného zdroje do žádné jeskyně už nikdy nevypravili. A například o dokonalém adrenalinovém zážitku při hledání přístupové cesty k jeskyni vysoko v kolmých skalách Rimetské soutěsky v pohoří Trascau v centrální Transylvánii snad ani není nutné se dopodrobna rozepisovat. Shrnuto a výše popsáno – z vynikajícího entomologa Jiřího Janáka se postupně stal také erudovaný speleolog. Výsledkem těchto karpatských a balkánských výzkumů jsou popisy mnoha nových taxonů, jejichž pojítkem je právě Jirka. A popisy mnoha dalších taxonů jsou stále v přípravě.

Při svém systematickém přístupu ke studiu vybraných skupin se Jirka po rozsáhlém zkoumání karpatských a balkánských „slepáků" rozhodl věnovat i drabčíkům ostrovů Madagaskar, Réunion a Mauritius. Zatímco jeho výpravy do tropických lesů pohoří ostrova Réunion a Mauritius byly samostatné, pro výzkum Madagaskaru spojil síly s dalšími kolegy, kterými byli již zmínění G. Dunay, P. Moravec a P. Vonička a hlavně Petr Bulirsch. Všechny jeho cesty na tyto ostrovy byly předem pečlivě naplánované a na místě samotném velmi odpracované. Během prvních dvou cest po Madagaskaru s Gejzou ve vypůjčeném terénním autě projeli jeho „sjízdnou" část; Jirka se seznámil s ostrovem, včetně jeho sušší části. Pro další čtyři cesty s Petrem a oběma Pavly však zvolil mnohem náročnější program – výzkum jeho vlhčí východní strany se zbytky původních vlhkých lesů, a to zejména dosud neprobádaných (málo známých) území. To znamenalo přesunout se místní dopravou (která by sama o sobě stála za samostatný článek) po cestách a pak spíše necestách až kam to šlo, a dále absolvovat několikadenní pěší pochod k horám s téměř 40 kg na zádech, včetně dobrodružného brodění řek, a po (několika)týdenním pobytu a sbíraní mimo civilizaci stejnou cestu zpátky. Navštívil například s P. Bulirschem (a po jedné cestě i s P. Voničkou nebo P. Moravcem) velmi málo známá jižní a jihovýchodní pohoří Kalambatritra a Annosyenský hřeben, a také pro místní obyvatelstvo posvátnou horu Ambondrombe, kde kromě mnoha význačných nálezů drabčíků i střevlíků zdolal na druhý pokus i její vrchol. Hned z první cesty s Petrem při návratu z pohoří Kalambatritra si přivezli i neuvěřitelný zážitek. Zatímco cesta do výchozího bodu k pěšímu pochodu proběhla relativně v poklidu (pokud se to dá říci o celodenní jízdě těžkým terénem „taxibusem", asi tak třikrát přeplněným pick-upem, včetně dvou propíchnutí pneumatik)

Obr. 1. Cesta za „slepáky" do Slovenského krasu, 1988. Zleva Jiří Janák, litoměřický horolezec Jan Lieber a Pavel Moravec (fotografie archiv Pavla Moravce).
Fig. 1. Expedition to the Slovak Karst, 1988. From left: Jiří Janák, mountain climber Jan Lieber from Litoměřice, and Pavel Moravec (Pavel Moravec photography archive).

Obr. 2–3. S dcerami Šárkou (vlevo) a Erikou (vpravo, v jeskyni), Rumunsko, devadesátá léta (fotografie archiv Jany Janákové).
Figs 2–3. With daughters Šárka (left) and Erika (right, in a cave), Romania, 1990s (Jana Janáková photography archive).

a při brodění „radiérem“ (vydlážděný brod) řeky Onilahy se projíždělo asi tak 10 cm vody, tak při zpáteční cestě s místními obchodníky v mini off-roadu jsme dorazili k brodu, kterým se prudce valil asi metr vody… Po několika hodinách marného čekání a smlouvání voda sice o něco poklesla, ale brod byl stále neprůjezdný. Hrozil pozdní návrat zpět a případně i nestihnutí odletu letadla; navíc v situaci, kdy po celý pobyt mimo hlavní město nebylo žádné telefonní spojení. Nakonec řidič požádal Jirku o (relativně velmi malý) obnos, který rozdělil mezi přihlížející vesničany, kteří pak vytvořili na spodní hraně brodu „živý řetěz“, auto vjelo do prudkého toku a jen díky velkému a riskantnímu úsilí vesničanů neuplavalo i s námi řekou někam do neznáma. Z celkově šesti cest mezi lety 1992 a 2004 dovezl Jirka velké množství hmyzu pro sebe i mnoho dalších kolegů; zatím je v ostatních čeledích zpracována jen jeho menší část, ale přesto už z těchto sběrů byly popsány stovky nových druhů a desítky rodů. Po zpracování rozsáhlého množství malgašského materiálu drabčíků se Jirka rozhodl pro rozšíření okruhu svého zájmu o studium drabčíků jižní Afriky. Na deseti cestách do Jihoafrické republiky ho doprovázel P. Bulirsch, specialista na střevlíky podčeledi Scaritinae, jednou cestoval do Jižní Afriky s kolegou Rudolfem Kmecem. Celkově tak Jirka vykonal mezi lety 2006 a 2022 11 cest, především do provincií Západní a Východní Kapsko, KwaZulu-Natal a nově i Gauteng. Průzkum byl zaměřený především na terikolní faunu hrabanky ve zbytcích původních lesů, ale i na prosevy v křovitých formacích typu fynbos a na sběry v okolí vodních toků. I tady se projevil Jirkův systematický přístup v pečlivé přípravě a zmapování všech lesních porostů celé rozsáhlé oblasti, a to například včetně sledování evidovaných požárů, které indikují existenci i malých lesních porostů. Mnoho zbytků lesa se nachází v téměř nepřístupných roklích hor Jižní Afriky a nebylo nijak jednoduché je nejen vyhledat, ale zejména se k nim dostat. Mnohdy sám nebo s Petrem slézal do těchto roklí a vynášel z nich desítky kilogramů prosevů. Díky pravidelným návštěvám mnoha i drobných refugií lesních porostů Jirka s Petrem dovezli velké

množství cenného materiálu, často v sériích exemplářů, včetně zástupců řady nových rodů a druhů jak drabčíků, tak i střevlíků, ale stejně úspěšní byli i například v nosatcích, které Roman zpracovává a z nichž nasbírali dlouhou řádku nových druhů, a navíc dokázali objevit i překvapivé nové rody. Jirka neustále vylepšuje metody vybírání sotva milimetrových broučků z prosevů a za tím účelem si dokázal sám vyrobit z tabulí hliníkového plechu i neskutečně sofistikovanou sadu šesti skládacích „Berlezů", která po sestavení zabere v každém ubytování několik čtverečních metrů plochy, ale po složení se vejde do běžného zavazadla i pro transport letadlem.

Jako čerstvý důchodce s vynikající fyzickou kondicí Jirka v posledních dvou letech ještě zvýšil intenzitu svého entomologického bádání. Souběžně s cestami do Jižní Afriky se věnuje výzkumu slepých střevlíků a drabčíků v Makedonii a Černé Hoře, a také v Rumunsku. Vrátil se také k faunistice drabčíků České republiky, se kterou před 50 lety začínal. S pečlivostí a trpělivostí jemu vlastní navštěvuje zachovalé lokality (např. rašeliniště nebo vodní toky), kde se úspěšně věnuje ověřování výskytu vzácných druhů drabčíků, které nebyly desítky let v České republice nalezeny.

Jirka dosud publikoval 79 odborných článků ve vědecké literatuře, které se vyznačují především pečlivým zpracováním, opřeným o velmi unikátní materiály, pocházející ve většině případů z jeho vlastních sběrů, ale také i z některých muzeí. Je obdivuhodné, že díky znalostem tří světových jazyků dokáže bez problémů publikovat taxonomické práce v angličtině, němčině i francouzštině, což není u většiny českých entomologů obvyklé. Materiál, který ze svých exkurzí dovezl, je díky systematickému průzkumu lokalit velmi obsáhlý a poskytuje dost komplexní pohled na studované oblasti nejen v nikách terikolního hmyzu. Exkurze Jirky Janáka významně doplnily naše znalosti o oblastech, ve kterých sbíral. Za možnost studovat tento materiál bychom chtěli Jirkovi velmi poděkovat. A přejeme mu pevné zdraví, ať se v příštích letech může věnovat jak svému oblíbenému výzkumu v terénu, tak i zpracovávání sběrů doma.

Z bohatých sběrů, který Jirka dovezl ze svých cest a jejichž zpracování umožnil svým kolegům a přátelům, bylo dosud jeho jménem, *janaki*, pojmenováno 46 nových druhů brouků, ale i jedna ploštice. Jménem *Janakius* byl pojmenován i nový rod nosatce.

Roman BOROVEC, Sloupno
Petr BULIRSCH, Praha
Pavel MORAVEC, Litoměřice
Pavel VONIČKA, Liberec

BIBLIOGRAFIE

JANÁK J. 1978: Faunistic records from Czechoslovakia. Coleoptera, Staphylinidae. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **75**: 421.

JANÁK J. 1979: Drabčíkovití v údolí dolního toku řeky Bíliny (Coleoptera, Staphylinidae). (Die Staphyliniden-Fauna im Tal des Unterlaufs des Flusses Bílina (Coleoptera, Staphylinidae)). *Sborník Severočeského Muzea, Přírodní Vědy* **11**: 149–163 (in Czech, German summary).

JANÁK J. 1979: Xantholinus (Acanthophallus) kazachstanicus sp. n. d'U.R.S.S. (Coleoptera, Staphylinidae). *Nouvelle Revue d'Entomologie* **9**: 111–113.

JANÁK J. 1983: Faunistic records from Czechoslovakia. Coleoptera, Staphylinidae. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **80**: 399.

JANÁK J. 1987: Neue Erkenntnisse zur Systematik, Bionomie und Verbreitung anophthalmer Staphyliniden im rumänischen Gebirge Munţii Apuseni (Coleoptera, Staphylinidae). *Entomofauna* **8**: 201–210.

JANÁK J. 1987: Eine neue Subspezies von Duvalius hungaricus (Csiki) aus der Slowakei und Bemerkungen zu den übrigen Subspezies dieser Art (Insecta, Coleoptera, Carabidae). *Reichenbachia* **25**: 5–10.

JANÁK J. 1988: Zajímavé nálezy brouků čeledi Catopidae v severozápadních Čechách (Coleoptera). (Interessante Funde der Käferfamilie Catopidae in Nordwestböhmen (Coleoptera)). *Sborník Okresního Muzea v Mostě, Řada Přírodovědná* **10**: 13–15 (in Czech, German summary).

JANÁK J. 1989: Systematische und Zoogeographische Bemerkungen zu einigen afrikanischen Arten der Gattungen Leptacinus Erichson, 1839 und Phacophallus Coiffait, 1956 (Coleoptera, Staphylinidae). *Entomofauna* **10**: 165–173.

HŮRKA K., JANÁK J. & MORAVEC P. 1989: Neue Erkenntnisse zu Taxonomie, Variabilität, Bionomie und Verbreitung der slowakischen und ungarischen Duvalius-Arten (Coleoptera, Carabidae, Trechini). *Acta Universitatis Carolinae, Biologica* **33**: 353–400.

JANÁK J. & MORAVEC P. 1989a: Trois nouvelles espèces du genre Duvalius Delarouzée, 1859, des monts roumains

Obr. 4. Odpočinek při cestě na Annosyenský hřeben, Madagaskar, únor 2004 (fotografie Pavel Vonička).
Fig. 4. Resting on the way to Anosy Ridge, Madagascar, February 2004 (photograph by Pavel Vonička).

Obr. 5. S Pavlem Voničkou a obyvateli Esiry. První zahraniční návštěva pro izolovanou madagaskarskou vesnici po mnoha letech, únor 2004 (fotografie Petr Bulirsch).
Fig. 5. With Pavel Vonička and the residents of Esira Village. The first foreign visit for an isolated Malagasy village in many years, February 2004 (photograph by Petr Bulirsch).

Munţii Apuseni (Coleoptera, Carabidae). *Nouvelle Revue d'Entomologie (N. S.)* **6**: 119–129.
JANÁK J. & MORAVEC P. 1989b: Un nouveau Duvalius des monts Munţii Apuseni, Roumanie (Coleoptera, Carabidae). *Bollettino del Museo Regionale di Scienze Naturali di Torino* **7**: 185–190.
JANÁK J. 1990: Faunistic records from Czechoslovakia. Coleoptera, Staphylinidae. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **87**: 318.
JANÁK J. 1991: Faunistic records from Czechoslovakia. Coleoptera, Staphylinidae. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **88**: 110.
JANÁK J. 1992: North American species of the subfamily Xantholininae in the collection of the National Museum in Prague (Coleoptera, Staphylinidae, Xantholininae). *Entomofauna* **13**: 153–156.
JANÁK J. 1992: Zajímavé nálezy drabčíků v Čechách (Coleoptera, Staphylinidae). (Interessante Funde der Kurzflügler in Böhmen (Coleoptera, Staphylinidae)). *Sborník Severočeského Muzea, Přírodní Vědy* **18**: 83–102 (in Czech, German summary).
JANÁK J. & VYSOKÝ V. 1992: Drabčíci v kupovitých hnízdech mravenců rodu Formica v severozápadních Čechách. (Kurzflügler in haufenförmigen Nestern der Ameisen der Gattung Formica in Nordwestböhmen (Coleoptera: Staphylinidae)). *Fauna Bohemiae Septentrionalis* **17**: 131–145 (in Czech, German summary).
JANÁK J. 1993: Zwei neue Arten der Duvalius merklii-Gruppe aus Rumänien (Insecta, Coleoptera, Carabidae). *Acta Coleopterologica* (Munich) **9**: 57–64.
JANÁK J. 1993: Zajímavé nálezy drabčíků na Moravě a Slovensku (Coleoptera: Staphylinidae). (Interessante Funde der Kurzflügler aus Mähren und aus der Slowakei (Coleoptera: Staphylinidae)). *Klapalekiana* **29**: 1–17 (in Czech, German summary).
JANÁK J. 1993: Staphylinidae: Xantholininae. P. 47. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Folia Heyrovskyana* **Supplementum 1**: 3–172 (in English and Czech).
JANÁK J. 1995: Neue Arten und neue Funde der Gattung Oedichirus aus Madagaskar I. (Coleoptera, Staphylinidae, Paederinae, Pinophilini). *Acta Coleopterologica* (Munich) **11**: 15–21.

Obr. 6. Poslední pohoda s Petrem Bulirschem v Pretorii před odjezdem do terénu, listopad 2021 (fotografie Ruth Müller).
Fig. 6. Relaxing with Petr Bulirsch in Pretoria just before leaving for the field, November 2021 (photograph by Ruth Müller).

Obr. 7. Po náročném prosevu v Západním Kapsku, teď už jen odnést prosevy do vzdáleného auta, prosinec 2022 (fotografie Petr Bulirsch).
Fig. 7. After intensive sifting in the Western Cape, still need to carry the siftings to the distant car, December 2022 (photograph by Petr Bulirsch).

JANÁK J. 1996: Zwei neue madagassische Arten von Euaesthetinae (Coleoptera: Staphylinidae). *Klapalekiana* **32**: 187–191.

JANÁK J. 1996: Faunistic records from the Czech Republic – 46. Coleoptera: Staphylinidae. *Klapalekiana* **32**: 192–193.

JANÁK J. 1996: Zwei neue Arten der Gattung Adinopsis aus Madagascar (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae, Deinopsini). *Entomofauna* **17**: 325–336.

JANÁK J. 1996: Zwei neue madagassische Stenaesthetus-Arten (Coleoptera, Staphylinidae, Euaesthetinae). *Entomofauna* **17**: 337–341.

JANÁK J. 1996: Neue Arten und neue Funde der Gattung Oedichirus aus Madagaskar II. (Coleoptera, Staphylinidae, Paederinae, Pinophilini). *Acta Coleopterologica* (Munich) **12**: 3–24.

STANOVSKÝ J. & JANÁK J. 1996: Střevlíkovití a drabčíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae) břehů řeky Morávky u Frýdku-Místku. (Carabid and Staphylinid beetles on the banks of Morávka river near Frýdek-Místek). *Práce a Studie* (Muzeum Beskyd, Frýdek-Místek) **10**: 116–127 (in Czech, English summary).

JANÁK J. 1998: Eine neue Art und neue Funde der Gattung Stenus aus Uganda (Coleoptera: Staphylinidae). *Entomological Problems* **29**: 91–93.

JANÁK J. 1998: Neue Arten und neue Funde der Gattung Oedichirus aus Madagaskar III. (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae: Pinophilini). *Klapalekiana* **34**: 45–60.

JANÁK J. 1998: Pachypaederus anita sp. n. aus Madagaskar (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Klapalekiana* **34**: 61–64.
JANÁK J. & SZÉL Gy. 1999: Xantholininae (Staphylinidae, Coleoptera) from the Aggtelek National Park. Pp. 213–214. In: MAHUNKA S. (ed.): *The Fauna of the Aggtelek National Park. Volume 1*. Hungarian Natural History Museum, Budapest, 371 pp.
JANÁK J. 2001: Stenus-Arten, auf Madagaskar von tschechischen Entomologen gesammelt (Coleoptera: Staphylinidae). *Klapalekiana* **37**: 179–223.
JANÁK J. 2002: Xantholinini and Othiini (Staphylinidae: Xantholininae, Coleoptera) from the Fertő-Hanság National Park. Pp. 427–428. In: MAHUNKA S. (ed.): *The Fauna of the Fertő-Hanság Park. Volume 2*. Hungarian Natural History Museum, Budapest, 829 pp.
JANÁK J. 2003: Neue Arten und neue Funde der Gattung Oedichirus aus Madagaskar IV. (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae: Pinophilini). *Klapalekiana* **39**: 229–255.
JANÁK J. 2004: Neue Arten und neue Funde der Gattung Stenus aus Madagaskar (Coleoptera: Staphylinidae). *Klapalekiana* **40**: 25–53.
JANÁK J. & LECOQ J.-C. 2005: Une nouvelle espèce et de nouvelles récoltes d'espèces du groupe de Philonthus rufus Fauvel de Madagascar (Coleoptera, Staphylinidae, Philonthina). *Nouvelle Revue d'Entomologie (N. S.)* **21** (2004): 287–291.
JANÁK J. 2005: Mikrophthalme Lathrobium-Arten (Coleoptera: Staphylinidae) aus Bulgarien. *Klapalekiana* **41**: 43–51.
BULIRSCH P., JANÁK J. & MORAVEC P. 2005: New species and findings of Scaritinae (Coleoptera: Carabidae) from Madagascar. *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **1**: 1–35.
JANÁK J. 2007: New species and distribution records of the genus Octavius Fauvel from South Africa (Coleoptera: Staphylinidae). *Annals of the Transvaal Museum* **44**: 197–202.
JANÁK J. & LECOQ J.-C. 2007: Treize nouvelles espèces et nouvelles récoltes du genre Astenus Dejean, 1833, de Madagascar et des îles voisines (Coleoptera, Staphylinidae, Paederinae). *Bulletin de la Société Entomologique de France* **112**: 299–330.
JANÁK J. 2008: Deux nouvelles espèces du genre Astenus Dejean et de nouvelles récoltes des genres Astenus Dejean et Dibelonetes Sahlberg de Madagascar et des îles Séchelles (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **4**: 125–134.
JANÁK J. 2008: A new species of Stenus Latreille from South Africa, with new descriptive notes and distributional records of other southern African Stenus species (Coleoptera: Staphylinidae). *Annals of the Transvaal Museum* **45**: 77–82.
JANÁK J. & MORAVEC P. 2008: Drei neue Duvalius-Arten aus Bulgarien und Serbien (Coleoptera: Carabidae: Trechinae). *Klapalekiana* **44**: 1–19.
JANÁK J. 2009: Une nouvelle espèce de Neotrechus J. Müller de Biokovo planina et de nouvelles données du genre de Croatie (Coleoptera: Carabidae: Trechinae). *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **5**: 159–179.
UHLIG M. & JANÁK J. 2009: Erichsonius (Sectophilonthus) jelineki sp. nov., the first representative of the genus from the Seychelles (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **49**: 695–710.
JANÁK J. 2010: On the genus Thyreocephalus from Africa south of Sahara with description of four new species (Coleoptera: Staphylinidae: Xantholinini). *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **6**: 129–147.
JANÁK J. 2010: Adinopsis mauritiana sp. n. – the first known species of the tribe Deinopsini from the Mascarene Islands and a new record of Adinopsis lemur from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae). *Klapalekiana* **46**: 181–188.
HROMÁDKA L. & JANÁK J. 2011: Philonthus hapalemur sp. nov. and redescription of P. plasoni from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Philonthina). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **51**: 137–143.
JANÁK J. 2011: A new remarkable Duvalius from Bulgaria (Coleoptera: Carabidae: Trechinae). *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **7**: 221–227.
JANÁK J. 2011: Two new species and additional records of the genus Acylophorus from Africa south of Sahara (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Studies and Reports of District Museum Prague-East, Taxonomical Series* **7**: 227–238.
JANÁK J. 2011: K osmdesátinám Lubomíra Hromádky. (Lubomír Hromádka 80 years old). *Klapalekiana* **47**: 147–151 (in Czech and English).

JANÁK J. 2012: A description of four new species of the genus Pachypaederus Fagel from South Africa with a key to southern African species (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **8**: 193–212.
JANÁK J. 2012: On Jean-Claude Lecoq's 75th birthday. (A 75e anniversaire de Jean-Claude Lecoq. K pětasedmdesátinám Jean-Clauda Lecoqa). *Klapalekiana* **48**: 337–342 (in English, French and Czech).
JANÁK J. 2013: Revision of the southern African species of the genus Typhloleleupius Fagel, 1964 (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **9**: 81–100.
JANÁK J. 2013: Two new species and additional records of the genus Philonthus from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Klapalekiana* **49**: 23–38.
UHLIG M. & JANÁK J. 2013: Erichsonius (Sectophilonthus) dorsumsuis sp. nov. from Eastern Cape and KwaZulu-Natal Provinces, South Africa (Coleoptera: Staphylinidae, Staphylininae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **53**: 209–218.
JANÁK J. 2014: New species and subspecies of Octavius from South Africa, with a key and additional distribution records (Coleoptera: Staphylinidae: Euaesthetinae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **54**: 195–231.
JANÁK J. 2014: New species and new records of Staphylinidae from Reunion Island (Coleoptera: Staphylinidae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **10**: 465–488.
JANÁK J. & BORDONI A. 2014: Revision of the genus Achmonia of Africa south of Sahara (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Zootaxa* **3872 (3)**: 257–274.
JANÁK J. & BORDONI A. 2014: Revision of the genus Thyreocephalus and description of Afrus gen. nov. of Africa south of the Sahara (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Zootaxa* **4038 (1)**: 1–94.
JANÁK J. & TĚŤÁL I. 2014: Faunistic records from the Czech Republic – 368. Coleoptera: Staphylinidae. *Klapalekiana* **50**: 249–250.
JANÁK J. & MAKRANCZY G. 2016: Description of a blind and flightless species of Thinobius from South Africa (Coleoptera: Staphylinidae: Oxytelinae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **56**: 203–210.
JANÁK J. 2017: In memoriam of Lubomír Hromádka. *Studies and Reports, Taxonomical Series* **13**: 129–133.
JANÁK J. 2017: Two new Thyreocephalus from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Xantholinini). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **13**: 367–377.
JANÁK J. 2017: Four new species and a new record of Anchocerus from the Oriental region (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae: Staphylinini: Acylophorina). *Zootaxa* **4319**: 579–589.
VÁVRA J. Ch., JANÁK J. & ŠÍMA A. 2017: Staphylinidae (drabčíkovití). Pp. 421–442. In: HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (Red list of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates). *Příroda* (Praha) **36**: 1–612 (in Czech and English).
JANÁK J., MANTIČ M. & RÉBL K. 2017: The distribution of an invasive species of rove beetle Phacophallus pallidipennis in the Czech Republic, with the first record from Moravia. (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae: Xantholinini). *Klapalekiana* **53**: 21–25.
JANÁK J. 2018: A new Oreopaederus Fagel, 1958 from Uganda (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **14**: 89–95.
JANÁK J. 2018: Paratolmerus kleebergi sp. nov. from Thailand (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylinini: Acylophorina). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **14**: 385–390.
JANÁK J. 2018: A new genus of the Tympanophorus lineage of the subtribe Anisolinina from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae: Staphylinini). *Zootaxa* **4461**: 293–299.
JANÁK J. 2018: Revision of the genus Acylophorus Nordmann, 1837 from Madagascar and Mascarene Islands (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae: Acylophorina). *Zootaxa* **4462**: 151–191.
JANÁK J. & MORAVEC P. 2018: A new species and a new record of Neotrechus from Albania (Coleoptera: Carabidae: Trechinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **14**: 391–396.
BULIRSCH P. & JANÁK J. 2019: New species of the genus Brachypelus (Coleoptera: Carabidae: Scaritinae: Clivinini) from Madagascar. Part 3. *Studies and Reports, Taxonomical Series* **15**: 307–314.
JANÁK J. 2019: A new Octavius species from Vernon Crookes, South Africa (Coleoptera: Staphylinidae: Euaesthetinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **15**: 367–370.
JANÁK J. 2019: A new remarkable genus of Xantholinini from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae: Xantholinini). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **15**: 91–98.
JANÁK J. 2019: Revision of the South African genus Neopimus (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Zootaxa* **4577**: 361–370.

JANÁK J. 2020: Neopimus tragardhi (Fagel, 1961) from KwaZulu-Natal Province, Republic of South Africa rediscovered (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Studies and Reports, Taxonomical Series* **16**: 409–412.
JANÁK J. & BAŇAŘ P. 2021: Two new species and new records of the genus Astenus from Madagascar (Coleoptera: Staphylinidae: Paederinae). *Zootaxa* **4980**: 127–141.
JANÁK J. 2022: Four new species and additional records of the genus Stenus of southern Africa (Coleoptera: Staphylinidae: Steninae). *Zootaxa* **5174**: 331–356.
JANÁK J. & UHLIG M. 2022: Two new Erichsonius species of iSimangaliso Wetland Park in KwaZulu-Natal Province, South Africa (Coleoptera: Staphylinidae, Staphylininae). *Zootaxa* **5100**: 501–520.

Obr. 8. Před Královským muzeem pro střední Afriku v Tervurenu, Belgie, březen 2022 (fotografie Šárka Janáková).
Fig. 8. In front of the Royal Museum for Central Africa in Tervuren, Belgium, March 2022 (photograph by Šárka Janáková).

Obr. 9. Při promývání štěrku na soutoku Jizery a Kamenice, září 2023 (fotografie Pavel Vonička).
Fig. 9. Washing gravel at the confluence of the Jizera and Kamenice rivers, September 2023. (photograph by Pavel Vonička).

Obr. 10. S Jirkovým novým kámošem z rezervace Hluhluwe, Jižní Afrika, listopad 2023 (fotografie Petr Bulirsch).
Fig. 10. With Jirka's new friend from Hluhluwe Nature Reserve in South Africa, November 2023 (photograph by Petr Bulirsch).